

ACC. N:R M. 15522 : 1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Carlavel Skildner
Härad: Färs Berättare: Karl Wilhelmsen, Röddinge
Socken: Röddinge Berättarens yrke: famjunkare
Uppteckningsår: 1962 Född år 1887 i Röddinge

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-4. LMF 73

Rydstamma har inte förekommit under min tid i Röddinge. Ett privatmejeri upprättades i Erikadal år 1911 av Sigfrid Turesson, dit de flesta bönderna lammade sin mjölk. I Vanstad bildades ungefär vid samma tidpunkt ett andelsmejeri, där även några av bönderna i Röddinge fick andelar. Då det var lång väg att köra mjölken till Vanstad, gjorde bönderna på så sätt att de ködde var sin dag. Andelsmejeriet i Vanstad existerar ännu idag. Någon höskjöring har inte funnits — däremot fanns det höskvänder, som för ut till gårdarna och höskade till bönderna, som fick betala per säck. Det var vanligt att man sjölv hade fjur på gårdar, så att någon höskjöring uppstod aldrig. Fou hade alltid bönderna några fjur, så att de sjölv kunde göra sina kläder. Efter första världskriget försann försäml. Då andelsmejeriet bildades i Tomelilla, ökades svinaveln betydligt, eftersom det nu var lätt att få kontanta pengar. Under min tid fanns det inte mycket ång i Röddinge, och där för fick man odla särskilt fjor till djuren. Det var vanligt att man mäjglade — för såg man alltid många mäjghal i marken. Då konstgjödseln kom, ersatte denne mäjglingen. Eftersom

Rödlinge ligger högt beläget har det inte behövs så mycket diken. Jorden är så beskaffad, att vattnet lätt häcker igenom. De nya jordbruksredskapen kom från Tomellillas och Sjätös järnhandlare, som gjorde reklam i tidningarna eller skickade ut agenter. Det fanns ingen föregångsman här i Rödlinge, utan samtliga bönder skaffade sig nästan de nya jordbruksredskapen på samma gång. I Tomellilla fanns det en lantmannaskola, dit rikare bönder skickade sina söner. Då dessa återvände hem spred de sin kunskap bland bönderna. Var och en börde hade sin väglott, som han själv skulle laga med stån. Därpå kontrollerade länsmannen och "synnämnen" (valda bönder från byn) vägen. De som då var dåligt lagade fick göras om. Omkring 1915 övertog här det vägenes skötsel. Nya åkdon efter sekelskiftet var cyklar och bilar. Sjätö fick jag min första cykel år 1907 (märke Diana), och den kostade 50 kronor. Bilarna blev vanliga efter första världskriget. Järnvägen Malmö - Simrishamn byggdes år 1891 — denna medförde ett väldigt uppsving för hela bygden. Bl.a. växte byn Erikedal (som blev en mellanstation) fram då. Posten hämbades av en man till häst i Tomellilla några gånger i veckan och avlämnades i Rödlinges handelsbutik.

Då järnvägen blivit till länades posten i Sörsdal, varifrån den
använtades av en lantbrukare, som förde den till Röddinge. Något
gästgiveri eller skjutskall har det aldrig funnits här. Emigrationen till
Amerika upptände i och med första världskriget. Röstlusten berodde på
att man fick gratis mark i Amerika — men det var inte många som
reste från Röddinge. Det var först för ca. 20 år sedan, som man börja-
de förlägga fester och begravningsmiddagar till lokaler utanför hemmet.
Då man var bortvänden skulle alltid "försing" mottagas. All inbjudan
var alltid muntlig. Då det var bröllop gick flickans fader omkring och
sökte. Brölloper knöt an till gamla traditioner sålunda, att de alltid
varade i minst 3 dagar. (Dansen på logen hörde här till som en gammal
tradition). De flesta festerna hölls om julen, dvs. "julagillan", då man
hade gott med mat och gott om tid. Under min barndom hade vi "Ystad alle-
handa", och den har jag än idag. Det var inte mycket man läste för — och
än idag läser man mest tidningar. Några böcker har man aldrig köpt, eftersom
det funnits ett litet bibliotek i Röddinge. Varje år kom det handlare och
höll bokauktioner i skolhuset. Efter sekelskiftet blev det modernt att ha foto-
album och poesiböcker — givetvis var det mest kvinnor som hade detta.

Omläng sekelstiftet fick man härliga dansbänor, på vilka man dansade till musik av dragspel och fiol — förut fanns det endast jordbana. I min barndom hörde jag en del sägner berättas av de gamla. Men på några övernaturliga väsen har man inte hört på under min tid. Däremot är vände man dem till att skrämma barn med. Det var sed att alla följde gick i kyrkan på söndagarna — åtminstone skulle alltid några från varje familj komma — men sedan radioguds tjänster började sändas, avtog kyrkan. Triliktiga rörelser har det alltid kommit hit. Först var det baptister från Tomelilla, och idag finns det Jehovas vittne. Dessa rörelser har aldrig fått något grepp på folket, eftersom de flesta håller sig fast till kyrkan.